

5-ТАҚЫРЫП ІСТЕП ЖАТЫРСЫҢ БА? (НАҚ ОСЫ ШАҚТЫҢ СҰРАУЛЫ ФОРМАСЫ)

Не істеп отырсың?

Мен	Етістік + -ып, -іп, -п	жатыр, отыр, тұр, жүр	-мын/-мін	
Сен			-сын/-сің	
Сіз			-сыз/-сіз	
Ол			-/-	
Біз			-мыз/-міз	
Сендер			-сыңдар/сіндер	
Сіздер			-сыздар/-сіздер	
Олар			-/-	
Мен	Етістік + -ып, -іп, -п	жатыр, отыр, тұр, жүр	-мын/-мін	ба/бе?
Сен			-сын/-сің	ба/бе?
Сіз			-сыз/-сіз	ба/бе?
Ол			-/-	ма/ме?
Біз			-мыз/-міз	ба/бе?
Сендер			-сыңдар/сіндер	ма/ме?
Сіздер			-сыздар/-сіздер	ма/ме?
Олар			-/-	ма/ме?

- Кітап оқып отырсың ба? Иә, кітап оқып отырмын
- Жаңбыр жауып жатыр ма? Иә, қолшатыр алу керек.
- Сіз неге пальто киіп жатырсыз? Дала суық сияқты.
- Болат не істеп жатыр? Ол газет оқып жатыр.
- Қара! Бұл Әлия ғой! Ол қайда бара жатыр?
- Сен кімді күтіп отырсың? Айдананы күтіп отырсың ба?

Отыр – іс-әрекеттің отырып орындалып жатқанын білдіреді.

- Ол кітап оқып отыр.
- Сен тамақ ішіп отырсың ба?
- Сіз не істеп отырсыз?

Тұр – іс-әрекеттің түрегеп немесе тік тұрып орындалатынын білдіреді. Сонымен қатар жансыз заттардың бір қалыпты жұмыс істеп тұрғанын білдіреді. (Ол телефонмен сөйлесіп тұр (ол – жанды). Теледидар қосылып тұр. (теледидар – жансыз).

- Асқар Мұратпен сөйлесіп тұр.
- Сен ыдыс жуып тұрсың ба?
- Ол айнаға қарап тұр.

Жүр – нақ осы шақтың формасында тұрғанымен, белгілі бір уақытқа дейін орындалатын дағдылы іс-әрекетті білдіреді.

- Мен қазақ тілін оқып жүрмін. Мен қазақ тілін оқимын (қазіргі уақытта)
- Әсел ауырып жүр.

Жатыр – іс-әрекеттің дәл қазір болып жатқанын білдіреді. **Жатыр** қалып етістігі қалған үш қалып (отыр, жүр, отыр) етістіктерінің орнына жүре береді.

- Мен тамақ ішіп жатырмын. Мен тамақ ішіп отырмын.
- Ол ыдыс жуып жатыр. Ол ыдыс жуып тұр.
- Ол Астанада оқып жатыр. Ол Астанада оқып жүр.

ЖАТТЫҒУЛАР

5-ТАҚЫРЫП

5.1 Суретке қараңыз және берілген сөздерден сұраулы сөйлем жасап жазыңыз.

1 (теледидар/сен/жатыр/қарау/ба?)

Сен теледидар қарап жатырсың ба?

жоқ, қарап жатқан жоқпын.

2 (сіз/бар/ба/үйге/жатыр?)

Иә, ертең көріскенше!

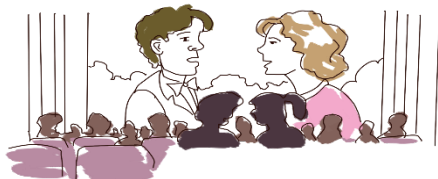

3 (жауу/жаңбыр/тұр/ма?)

Жоқ, жауып тұрған жоқ.

4 (саған/ма/кино/ұнау/жатыр?)

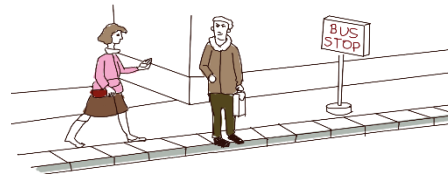
иә, өте күлкілі

5 (істеу/сағат/жұмыс/тұр/ма?)

жоқ, істеп тұрған жоқ

6 (күту/автобус/сіз/тұр/ба?)

жоқ, такси күтіп тұрмын

5.2 Суретке қараңыз және сөйлемді толықтырыңыз. Мына етістіктерді қолданыңыз:

жылау

жеу

бару

күлу

қарау

оқу

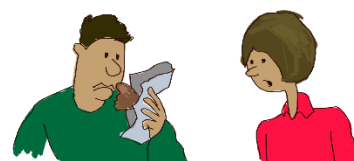
1 Сен не оқып жатырсың?

2 Ол қайда жатыр?

3 Сіз не жатырсыз?

<p>4 Сен неге ... жатырсың?</p> 	<p>5 Олар қайда тұр?</p> 	<p>6 Ол неге ... жатыр?</p>
---	--	---

5.3 Мына сөздерден сұраулы сөйлем жасаңыз. Сөздерді орын тәртібімен дұрыс орналастырыңыз.

1 (Арман/жатыр/істеп/жұмыс/ма/бүгін) Арман бүгін жұмыс істеп жатыр ма _____?

2 (істеп/балалар/не/жатыр) Балалар не істеп жатыр _____?

3 (мені/тыңдап/сен/ба/отырсың) _____?

4 (достарың/сенің/бара/қайда/жатыр) _____?

5 (теледидар/ата-анаңыз/отыр/ма/көріп) _____?

6 (Жанна/пісіріп/не/жатыр) _____?

7 (маған/сен/отырсың/қарап/неге) _____?

8 (ма/келе/автобус/жатыр) _____?